

Aan: Het bestuur van de wetenschappelijke verenigingen

Mercatorlaan 1200
Postbus 20057
3502 LB Utrecht
(088) 505 34 34

Datum: 16 juli 2020

Onze referentie: MM/ek/20200716

Uw referentie:

Onderwerp Verzoek aanleveren COVID-19 gerelateerde kennisvragen voor gezamenlijke COVID-19 kennisagenda

www.demedischspecialist.nl
info@demedischspecialist.nl

KvK nummer 40483480

Geacht bestuur,

Binnen de Federatie Medisch Specialisten is op initiatief van de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV) een multidisciplinaire wetenschapscommissie COVID-19 opgericht. Doel van de commissie is het initiëren en coördineren van samenwerking tussen specialismen en instellingen m.b.t. COVID-19 gerelateerd onderzoek.

Recent is door deze wetenschapscommissie het project 'Kennisagenda COVID-19' gestart om te inventariseren waar in de praktijk gebreken aan wetenschappelijke onderbouwing (openstaande kennisvragen) liggen rondom COVID-19-zorg en de gevolgen ervan. Het doel van deze multidisciplinaire kennisagenda is om een overzicht te geven van de belangrijkste kennisvragen met betrekking tot infectiepreventie, diagnostiek, behandeling (medicamenteus en niet-medicamenteus) en nazorg van COVID-19 én de (indirecte) impact van COVID-19 op de volksgezondheid via uitgestelde, afgeschaalde of vermeden reguliere zorg. Denk bij dit laatste zowel aan extra gezondheidsschade door niet geleverde zorg, als aan waar juist geen schade is opgetreden ondanks dat bepaalde zorg niet of anders verleend is. Alle wetenschappelijke verenigingen ontvangen dit verzoek om kennisvragen aan te leveren.

De kennisagenda wordt gepubliceerd op de website van de Federatie Medisch Specialisten en zal, mede door de snelheid van de ontwikkelingen, een levend document zijn. Dit houdt in dat ongeveer elke 3 maanden zal worden nagegaan of de geprioriteerde onderwerpen nog relevant zijn en of het inmiddels lopend onderzoek is. Als dat het geval is, dan worden deze uit de lijst met geprioriteerde kennisvragen gehaald en komt er een nieuw onderwerp voor in de plaats.

Wij vragen u om kennisvragen te formuleren die u tegenkomt bij de uitoefening van uw vak, gerelateerd aan de zorg rond COVID-19. Wij vragen u om daarbij aan te geven bij welk thema dit hoort: infectiepreventie, diagnostiek, behandeling (medicamenteus en niet-medicamenteus), nazorg of bij de gevolgen van COVID-19 op de reguliere zorg. De kennisvragen moeten voldoen aan de volgende voorwaarden: het wordt breed gedragen en het omvat medisch specialistische zorg.

Waar mogelijk worden de kennishiaten in PICO-vorm aangeleverd.

- Patiënt (P) de relevante patiëntenpopulatie
- Interventie (I) de handelwijze/behandeling/inrichting van zorg die wordt onderzocht, hoe deze wordt toegepast en door wie deze wordt gegeven
- Comparator (C) de vergelijkende handelwijze/behandeling/inrichting van zorg, hoe deze wordt toegepast en door wie deze wordt gegeven

- Outcome (O) het patiëntenbelang c.q. de gezondheidswinst moet altijd blijken uit de uitkomstmaten. De primaire effectmaten worden bij voorkeur geformuleerd op patiëntniveau (gezondheid/kwaliteit van leven)

De resultaten van de inventarisatie worden door de wetenschapscommissie COVID-19 met betrokkenheid van patiënten en andere belanghebbende partijen geprioriteerd. De hoogst geprioriteerde onderwerpen komen in de eerste versie van de kennisagenda, die zal worden gebruikt als zich subsidiemogelijkheden voordoen, zoals een mogelijke volgende ZonMw subsidierende gericht op COVID-19.

Bij de prioritering van de onderwerpen wordt er gekeken naar onderstaande criteria. U wordt verzocht om bij de kennishiaten een toelichting te geven op deze criteria.

- Gezondheidswinst: de mogelijk te behalen winst op voor patiënten relevante uitkomsten (zoveel mogelijk gemeten met klinische uitkomstmaten, PROMs en PREMs) en de winst die de interventie kan hebben op de ziektelast (bijvoorbeeld in de vorm van DALY's, 'Disability-Adjusted LifeYears'). De ziektelast ('Burden of Disease') is de hoeveelheid gezondheidsverlies in een populatie die veroorzaakt wordt door de ziekte of door uitgestelde zorg.
- Volume: het aantal patiënten, het aantal behandelingen en het aantal testen in Nederland waarop de kennisvraag betrekking heeft.
- Toegevoegde waarde: is het onderzoek nodig om de vraag te beantwoorden? Wat voegt de studie toe aan de bestaande literatuur of inventarisaties zoals door het RIVM (<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/indirecte-effecten-zorg-gezondheid>)? Zijn er lopende en/of afgeronde studies, een review of beschikbaar bewijs vanuit kwaliteitsregistraties welke de vraag al kunnen beantwoorden?
- Praktijkvariatie: is er sprake van praktijkvariatie; wordt in verschillende ziekenhuizen de behandeling aangeboden?
- Onderzoekbaarheid en haalbaarheid: zijn er genoeg patiënten/data om binnen de gestelde termijn voldoende patiënteninclusie/validiteit te realiseren?
- Maatschappelijke relevantie: de mogelijk te behalen winst voor de maatschappij, bijvoorbeeld het wegnemen van angstgevoelens, terugkeer naar werk, kostenreductie.
- Multidisciplinair: het onderzoek wordt met verschillende disciplines uitgevoerd. Dit is geen voorwaarde, maar een pre. Indien het onderzoek monodisciplinair is, is het het streven om het onderzoek multicenter uit te voeren.
- Multicenter: het onderzoek wordt met verschillende ziekenhuizen uitgevoerd.

Wij verzoeken u over het beantwoorden van kennisvragen vanuit kwaliteitsregistraties contact op te nemen met gerelateerde kwaliteitsregistraties om de mogelijkheden af te stemmen (de Samenwerkende Kwaliteitsregistraties (SKR) in cc). Zij kunnen u ondersteunen bij het uitwerken van de kennisvragen ten aanzien van bovengenoemde criteria en daarnaast aangeven in hoeverre de beschikbare data in de kwaliteitsregistratie kunnen bijdragen aan het beantwoorden van kennisvragen.

U wordt verzocht om de kennisvragen **vóór 28 september 2020** aan te leveren via bijgevoegde Formdesk link https://www.formdesk.com/federatiemedischspecialisten/kennishiaten_covid-19. U kunt voor de raadpleging van uw achterban gebruik maken van het bijgevoegde word-document. Mocht u vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met Anja van der Hout, adviseur Kennisinstituut, a.vanderhout@kennisinstituut.nl.

Alvast onze hartelijke dank voor uw moeite.

Met vriendelijke groet,
Namens de wetenschapscommissie COVID-19,

Prof. dr. Majon Muller

cc. Samenwerkende Kwaliteitsregistraties (SKR)